

Tema: *Mano daiktų kilmė***Problema:**

Racionalus gamtos išteklių naudojimas yra viena svarbiausių subalansuotosios plėtros prielaidų. Ne vieną dešimtmetį svarbiausia žmogaus ir visuomenės gerovės prielaida buvo laikoma sparti ekonomikos plėtra ir gamybos augimas. Tačiau gamtos išteklių vartojimas ir aplinkos tarša kai kuriose valstybėse pasiekė tokį mastą, kad iškilo reali globalių ekologijos problemų grėsmė. Senka neatsinaujinantieji gamtos ištekliai (nafta, anglis, dujos, metalų rūdos...), todėl svarbu juos keisti vietiniais ir atsinaujinančiais, diegti išteklius tausojančias technologijas.

Kas numatyta Bendrosiose programose

Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Ugdyti įgūdžius ir vertybines orientacijas, reikalingas harmoningai žmogaus sąveikai su gamta, gamtos saugojimui ir protingam jos turtų naudojimui.	Analizuojant ir lyginant kuo įvairesnius šaltinius, nustatyti, kaip žmonių ūkinė veikla priklauso nuo istorinių sąlygų ir gamtos išteklių.	Nurodyti istorinių ir gamtos sąlygų (vandenys, klimatas, naudingosios iškasenos, dirvožemis, reljefas) įtaką žmogaus ūkinės veiklos plėtojimui.

Mokymosi uždaviniai:

- Analizuodami ir lygindami statistikos duomenis, žemėlapius ir paveikslus, mokiniai aiškinasi, kaip žmogaus ūkinė veikla priklauso nuo istorinių (civilizacijų formavimasis) ir gamtinių aplinkos (vandenys, klimatas, naudingosios iškasenos, dirvožemis, reljefas) sąlygų.
- Nagrinėjami schemą mokiniai aiškinsis kas yra atsinaujinantys, o kas – neatsinaujinantys gamtos ištekliai, nagrinės jų įsisavinimo galimybes.

Dalykas: geografija.

Trukmė – 1 pamoka.

Priemonės:

- Vaitekūnas S. Enciklopedinis geografijos žodynas, K., 1994
- Varlis K. ir Mails L. Geografijos enciklopedija vaikams, V., 1997
- Subalansuotos plėtros įgyvendinimo nacionalinė ataskaita, V., 2002
- Pažinimo džiaugsmas. Žemė ir jos gerybės, V., 1994

Tinklapiai:

<http://www.lgt.lt> (Lietuvos naudingosios iškasenos),

<http://www.on.lt/hgavyba.htm> (gavybos pramonė Lietuvoje),

<http://www.std.lt/web/main.php> (Lietuvos ekonominė ir socialinė raida, Lietuvos ekonomikos apžvalga).

Eiga:

1. Paprašykime vaikų išvardinti jų dažniausiai naudojamus daiktus. Iš kokių žaliavų pagaminti išvardintieji daiktai? Kokių gamtos išteklių jiems reikėjo? Padėkime vaikams surašyti natūralius išteklius, iš kurių buvo pagaminti kiti daiktai (žr. priedą). Pavyzdžiui, butelis pagamintas iš stiklo, šis – iš smėlio ir sodos; mokyklinis suolas - mediena (žaliava) – miškas (gamtos išteklius); bandelė – miltai, cukrus, mielės (žaliavos) – javai, cukriniai runkeliai (gamtos išteklius).
2. Padiskutuokite, kokių yra daiktų, pagamintų ne iš gamtos išteklių?
3. Kokių gamtos Žemėje išteklių užteks ilgam, o kokie gamtos ištekliai yra riboti?
4. Suformuluokite „gamtos išteklių“ sąvoką. Kurie ištekliai priskirtini atsinaujinantiems, kurie – neatsinaujinantiems ištekliams? Pateikite pavyzdžių.
5. Kokios ūkio šakos plėtojamos jūsų rajone, Lietuvoje? Kokių gamtos išteklių yra Lietuvoje, o kokių atsivežame iš kitų šalių?
6. Koks turimų gamtos išteklių ir plėtojamos ūkinės veiklos ryšys?
7. Kokie gamtos ištekliai reikalingi jūsų naudojamiems daiktams pagaminti? Ar savo reikmėms galime pasirinkti daiktus, pagamintus iš atsinaujinančiųjų išteklių?
8. Kaip galėtumėte pakeisti savo vartojimo įpročius ir prisidėti prie gamtos išteklių tausojimo? Pateikite savo pasiūlymus, aptarkite su savo šeimos nariais ir numatykite įgyvendinimo laikotarpį.

Priedas

